

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
Αχαρνών 2, 10432 Αθήνα, Τηλ. 210-2124331, Fax: 210-2124524

Αθήνα, 8-9-2020
Αριθμ. Πρωτ.: 712/157473

Προς:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/υση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών

ΘΕΜΑ: «Ζημιές από υψηλές θερμοκρασίες και ασθένειες σε καλλιέργειες της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας»

ΣΧΕΤ: **Η ΠΑΒ 1878/15-6-2020**

Απαντώντας στην παραπάνω Αναφορά που κατέθεσε ο Βουλευτής **κ. Α. Χαρίσης**, σας πληροφορούμε τα εξής:

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του υποκαταστήματος ΕΛΓΑ Τρίπολης, στη δικαιοδοσία του οποίου είναι και η ευρύτερη περιοχή της Περιφερειακής Ενότητας (Π.Ε.) Μεσσηνίας, από τις επισημάνσεις που διενεργήθηκαν από τις γεωτεχνικές υπηρεσίες του ΕΛΓΑ στις ελαιοκαλλιέργειες της εν λόγω περιοχής, διαπιστώθηκε ότι την περίοδο των υψηλών θερμοκρασιών του μηνός Μαΐου του 2020 οι εν λόγω ελαιοκαλλιέργειες ευρίσκοντο στο στάδιο της ανθοφορίας. Συνεπώς, οι όποιες ζημιές προξενήθηκαν από τις υψηλές θερμοκρασίες, δεν καλύπτονται ασφαλιστικά από τον Κανονισμό Ασφάλισης Φυτικής Παραγωγής του ΕΛ.Γ.Α.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό Ασφάλισης Φυτικής Παραγωγής του ΕΛ.Γ.Α., καλύπτονται ασφαλιστικά και αποζημιώνονται μόνον οι άμεσες ζημιές που προξενούνται στην ηρτημένη παραγωγή των καλλιεργειών, οι οποίες αποδεδειγμένα προκαλούνται από τα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια, όπως χαλάζι, πλημμύρα, βροχόπτωση κ.τ.λ. στη φυτική παραγωγή της καλλιεργητικής περιόδου που συνέβη το ζημιογόνο αίτιο.

Σε κάθε περίπτωση, το ανωτέρω Υποκατάστημα του ΕΛΓΑ παρακολουθεί την εξέλιξη των εν λόγω ελαιοκαλλιεργειών και καταγράφει τη σχετική απώλεια παραγωγής, η οποία δύναται να ενταχθεί σε πρόγραμμα Κρατικών Οικονομικών Ενισχύσεων (ΚΟΕ).

Ωστόσο, προκειμένου να τύχουν ενίσχυσης οι ελαιοπαραγωγοί για την αντιστάθμιση της απώλειας παραγωγής, θα πρέπει να πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις που ορίζονται στον Κανονισμό Κρατικών Οικονομικών Ενισχύσεων και στις Κοινοτικές Κατευθυντήριες Γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας και δασοκομίας.

Συγκεκριμένα, θα πρέπει:

α) η παραγωγή του έτους ζημιάς να έχει ζημιωθεί κατά είδος προϊόντος (καλλιέργεια), σε επίπεδο Νομού, σε ποσοστό 30% και πάνω, σε σχέση με τη μέση απόδοση των προηγούμενων τριών ετών, με βάση τα επίσημα στατιστικά στοιχεία της χώρας, τα οποία συλλέγονται από τις ΔΑΟΚ το επόμενο χρονικό διάστημα και δίδονται στο ΥΠΑΑΤ,

β) να τεκμηριώνεται επιστημονικά από επιτροπή, η οποία ορίζεται από το ΥΠΑΑΤ, ότι η απώλεια της παραγωγής είναι αποτέλεσμα μίας δυσμενούς καιρικής συνθήκης και όχι συνδυασμού πολλών (απαραίτητη προϋπόθεση για έναρξη της διαδικασίας),

γ) τα επίσημα μετεωρολογικά στοιχεία να επιβεβαιώνουν τον χαρακτηρισμό των καιρικών συνθηκών ως δυσμενών και

δ) να εγκριθεί η δαπάνη αντιστάθμισης των ζημιών από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

Επιπρόσθετα, επισημαίνεται ότι η καταβολή των κρατικών ενισχύσεων σκοπό έχει τη συνέχιση της αγροτικής δραστηριότητας των παραγωγών στις γεωργοκτηνοτροφικές τους εκμεταλλεύσεις που υπέστησαν ζημιές, στηρίζοντας, με τον τρόπο αυτόν, την απώλεια του γεωργικού τους εισοδήματος για το επόμενο χρονικό διάστημα μετά τη ζημιά, έτσι ώστε το γεωργικό τους κεφάλαιο (φυτικό, πάγιο κ.λπ.) να επανέλθει σε παραγωγική δραστηριότητα.

Όσον αφορά στην αποζημίωση παραγωγών τομάτας της περιοχής των Φιλιατρών Μεσσηνίας λόγω των εκτεταμένων ζημιών που έχουν υποστεί οι καλλιέργειές τους εξαιτίας της προσβολής αυτών από τον νεοφανή ιό της καστανής ρυτίδωσης των καρπών τομάτας (*Tomato brown rugose fruit virus*, ToBRFV), που αποτελεί παθογόνο καραντίνας για την Ευρωπαϊκή Ένωση, σημειώνεται ότι από τις επισημάνσεις που διενεργήθηκαν από κλιμάκια του Υποκαταστήματος ΕΛ.Γ.Α. Τρίπολης στις θερμοκηπιακές τομάτες, διαπιστώθηκαν σε ορισμένα θερμοκήπια προσβολές από τον ιό της καστανής ρυτίδωσης (ToBRFV). Ωστόσο, οι ζημιές από ασθένειες δεν καλύπτονται ασφαλιστικά από τον Κανονισμό Ασφάλισης Φυτικής Παραγωγής του ΕΛ.Γ.Α.

Εκ των ανωτέρω, γίνεται σαφές ότι το ασφαλιστικό έργο του ΕΛΓΑ βασίζεται στην εκτίμηση των ζημιών από φυσικούς κινδύνους στις καλλιέργειες, η οποία πραγματοποιείται από τους γεωπόνους εκτιμητές του ΕΛΓΑ. Οι εκτιμητές του ΕΛ.Γ.Α. διενεργούν τις εκτιμήσεις σύμφωνα με τον Κανονισμό Ασφάλισης του Οργανισμού, καθώς και τους κανόνες της γεωπονικής επιστήμης και των εκτιμητικών εγχειριδίων.

Η εκτιμητική διαδικασία προσέγγισης των ζημιών, το εύρος αυτών, τα αίτια και η διαμόρφωση του ποσοστού βασίζονται τόσο στην εμπειρία όσο και στη γεωπονική επιστήμη και την επιστημονική κατάρτιση.

Ο ΕΛ.Γ.Α., ως ασφαλιστικός Οργανισμός, είναι υποχρεωμένος να τηρεί τα οριζόμενα της κείμενης νομοθεσίας, προσφέροντας υπηρεσίες ίσης μεταχείρισης σε όλους τους παραγωγούς της χώρας, σεβόμενος τις εισφορές των αγροτών, τις οποίες, σε μορφή αποζημιώσεων, τις επιστρέφει στους παραγωγούς λόγω ζημιών στις καλλιέργειές τους από καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια σύμφωνα με τους Κανονισμούς του ΕΛ.Γ.Α.

Ωστόσο, οι ασθένειες θα μπορούσαν να ενταχθούν σε πρόγραμμα ΚΟΕ, εφόσον πληρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις του Κανονισμού Κρατικών Οικονομικών Ενισχύσεων και των Κοινοτικών Κατευθυντήριων Γραμμών για τη γεωργία και δασοκομία.

Συγκεκριμένα, θα πρέπει:

- η παραγωγή του έτους ζημιάς να έχει ζημιωθεί κατά είδος προϊόντος (καλλιέργεια), σε επίπεδο Νομού, σε ποσοστό 30% και πάνω, σε σχέση με τη μέση απόδοση των προηγούμενων τριών ετών,
- η ζημιά να είναι αποτέλεσμα μίας δυσμενούς καιρικής συνθήκης,
- να μην υπάρχουν τα κατάλληλα μέσα αντιμετώπισής της και
- να έχουν πραγματοποιηθεί όλες οι καλλιεργητικές φροντίδες εκ μέρους των παραγωγών για τη μη εξάπλωση της ασθένειας.

Πληροφοριακά, αναφέρεται ότι ο εν λόγω ιός ταυτοποιήθηκε από το Εργαστήριο Ιολογίας του Μπενακείου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου για πρώτη φορά στην περιοχή της Παλαιοχώρας Π.Ε. Χανίων τον Οκτώβριο του 2019 και του Δ. Τριφυλίας Π.Ε. Μεσσηνίας τον Νοέμβριο του 2019. Πρόκειται για πολύ ζημιογόνο παθογόνο για την τομάτα, καθώς δεν υπάρχουν ανθεκτικά σε αυτόν υβρίδια ή ποικιλίες. Η μετάδοση του ΤοBRFV επιτυγχάνεται με τον μολυσμένο σπόρο ή τη χρησιμοποίηση μολυσμένων φυτών προς φύτευση και, αφού εμφανισθεί σε μία καλλιέργεια, η περαιτέρω εξάπλωσή του επιτυγχάνεται με μηχανικό τρόπο, δηλαδή με την επαφή (τριβή) μεταξύ των φυτών και με τις καλλιεργητικές φροντίδες (δέσιμο, ξεβλάστημα, συλλογή κ.λπ.) που εκτελούν οι εργαζόμενοι με χέρια που έχουν έρθει σε επαφή με μολυσμένο φυτό, με ρούχα που έχουν μολυνθεί και με τα εργαλεία με τα οποία έχουν χειριστεί μολυσμένα φυτά. Επιπλέον, έχει δείχθει ότι ο ιός είναι ιδιαίτερα ανθεκτικός και παραμένει μολυσματικός πάνω στα χέρια και στα γάντια των καλλιεργητών για δύο (2) ώρες, στις διάφορες θερμοκηπιακές επιφάνειες για ένα (1) μήνα και στο έδαφος για έξι (6) μήνες, εάν παραμείνουν σε αυτό μολυσμένα φυτικά υπολείμματα.

Για τον περιορισμό της εξάπλωσης και εμφάνισης του ιού χρειάζεται η τήρηση κανόνων υγιεινής, υγιή φυτά, απολυμάνσεις, ξερίζωμα μολυσμένων φυτών κ.λπ.

Σε κάθε περίπτωση, οι ενισχύσεις, οι οποίες απλώς αποζημιώνουν τους γεωργούς για τις απώλειες που υπέστησαν, χωρίς να λαμβάνονται μέτρα για τη θεραπεία του προβλήματος στην πηγή του, θεωρούνται από την Ε.Ε. καθαρές ενισχύσεις λειτουργίας, οι οποίες δεν συμβιβάζονται με την κοινή αγορά .

Το Εργαστήριο Ιολογίας του Μπενακείου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου έχει ως αρμοδιότητα τον επίσημο εργαστηριακό έλεγχο των εισαγόμενων σπόρων, των εγχώρια παραγόμενων φυτών προς φύτευση και των καλλιεργειών τομάτας σε δείγματα που αποστέλλουν οι αρμόδιες φυτοϋγειονομικές υπηρεσίες. Έως σήμερα έχει εξετάσει πάνω από 250 σύνθετα δείγματα σπόρων και φυτών τομάτας με επίσημες και κυρίως μοριακές μεθόδους.

Όσον αφορά στη στήριξη του ελαιοπαραγωγικού κλάδου, σημειώνεται ότι χαρακτηριστικό παράδειγμα της σημασίας που αποδίδει η Κυβέρνηση στην ελαιοκομία συνιστά το ότι με συντονισμένες προσπάθειες κατάφερε το ελληνικό ελαιόλαδο και οι ελληνικές βρώσιμες ελιές να μην επιβαρυνθούν με πρόσθετους δασμούς από τις Η.Π.Α., γεγονός που συμβάλλει στην απρόσκοπτη εξαγωγή των δύο αυτών κορυφαίων αγροτικών προϊόντων στη μεγάλη αμερικανική αγορά αλλά και στην απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος έναντι αντίστοιχων προϊόντων άλλων χωρών της Ε.Ε..

Επιπλέον, το θέμα της προστασίας των ελληνικών Γεωγραφικών Ενδείξεων εν γένει αλλά και ειδικά στις διμερείς εμπορικές συμφωνίες της Ε.Ε. με Τρίτες Χώρες αποτελεί υψηλή προτεραιότητα για το ΥΠΑΑΤ. Κυρίαρχη επιδίωξη της παρούσας Κυβέρνησης αποτελεί η πλήρης προστασία όλων των Ελληνικών Γεωγραφικών Ενδείξεων, των 107 γεωργικών προϊόντων και τροφίμων, που φέρουν τις ονομασίες Π.Ο.Π. (Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης) και Π.Γ.Ε. (Προστατευόμενη Γεωγραφική Ένδειξη). Σημειώνεται ότι από τα προαναφερθέντα 107 ελληνικά προϊόντα Π.Ο.Π. ή Π.Γ.Ε. τα 30 είναι ελαιόλαδα και μεταξύ αυτών είναι και το ελαιόλαδο «ΚΑΛΑΜΑΤΑ ΠΟΠ».

Η δε πρόσφατη ιστορική Συμφωνία Γεωγραφικών Ενδείξεων μεταξύ Ε.Ε. και Κίνας αποτελεί μεγάλη επιτυχία για την Ελλάδα και τους Έλληνες παραγωγούς καθώς προστατεύει 6 σημαντικά ελληνικά προϊόντα, μεταξύ των οποίων οι ελιές Καλαμάτας και το ελαιόλαδο Σητείας, ενώ υπάρχει η δυνατότητα περαιτέρω ενσωμάτωσης και άλλων ποιοτικών προϊόντων.

Ήδη ο Υπουργός έχει πραγματοποιήσει συναντήσεις με τη Διεπαγγελματική Οργάνωση Ελαιολάδου κατά τις οποίες συζητήθηκε η αναγκαιότητα λήψης διαρθρωτικών μέτρων για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της παραγωγής της ελαιοκομίας, των προωθητικών δράσεων και της μείωσης του κόστους παραγωγής, αλλά και για τη στήριξη της τυποποίησης και εμπορευσιμότητας του ελαιολάδου. Πιο συγκεκριμένα συζητήθηκαν θέματα όπως

- Να επανεξεταστεί, προκειμένου να καταστεί αποτελεσματικότερος, ο τρόπος διεξαγωγής της δακοκτονίας.
- Να επανεξεταστεί το καθεστώς ασφάλισης των ελαιοπαραγωγών στον ΕΛ.Γ.Α. στην κατεύθυνση της ενίσχυσης της ανταποδοτικότητας της εισφοράς των ελαιοπαραγωγών.
- Να ενισχυθούν οι έλεγχοι του Ε.Φ.Ε.Τ., οι οποίοι διασφαλίζουν τη συμμόρφωση των διακινούμενων ελαιολάδων με υψηλά ποιοτικά πρότυπα.
- Να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο της παράνομης και μαύρης διακίνησης ελαιολάδου κυρίως με τη θεσμοθέτηση του ηλεκτρονικού τιμολογίου και διασταυρωτικών ελέγχων.
- Να εξεταστεί η δυνατότητα χορηγήσεως κινήτρων για συγχωνεύσεις τόσο των συνεταιρισμών όσο και των τυποποιητικών μονάδων.
- Να συνεχίσουν και να διευρυνθούν τα προγράμματα προώθησης του ελαιολάδου.

Τόσο το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων όσο και η Εθνική Διεπαγγελματική Οργάνωση Ελαιολάδου αλλά και οι φορείς που τη συγκροτούν, συμφώνησαν να εργαστούν στο αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα, προκειμένου να εκπονήσουν ένα στρατηγικό σχέδιο για την ανάπτυξη της ελαιοκομίας στην Ελλάδα, το οποίο θα θέτει βραχυπρόθεσμους, μεσοπρόθεσμους και μεσομακροπρόθεσμους στόχους.

Περαιτέρω, επισημαίνεται ότι απόλυτη δικαίωση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Μάκη Βορίδη, συνιστά η κατάθεση αίτησης για την αναγνώρισή της ως Εθνικής, της Διεπαγγελματικής Οργάνωσης Επιτραπέζιας Ελιάς, με στόχο τη δυναμική προάσπιση των συμφερόντων ενός από τους πλέον εξωστρεφείς κλάδους της αγροτικής οικονομίας μας.

Η σχετική κίνηση πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή 19 Ιουνίου και η ΔΟΕΠΕΛ είναι μία από τις πολλές Διεπαγγελματικές Οργανώσεις που αποκτούν εθνική διάσταση μετά τις σχετικές παρεμβάσεις του κ. Βορίδη, ο οποίος στις 11 Δεκεμβρίου 2019 κατέθεσε στη Βουλή τροπολογία με την οποία διευθετήθηκαν οριστικά ζητήματα που αφορούσαν στη νομική μορφή των Διεπαγγελματικών Οργανώσεων, ανοίγοντας έτσι τον δρόμο για την αναγνώρισή τους σε εθνικό επίπεδο.

Σημειώνεται ότι ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, πέραν της συγκεκριμένης κανονιστικής ρύθμισης, συνεχίζει τις αλληπάλληλες επαφές με τους εκπροσώπους των φορέων που απασχολούνται σε όλο το φάσμα της παραγωγής, της επεξεργασίας, της μεταποίησης, της τυποποίησης και της εμπορίας αγροτικών προϊόντων μας.

«Συνεχίζουμε την προσπάθειά μας η οποία κοινό στόχο έχει το άνοιγμα νέων αγορών για τα ποιοτικά προϊόντα μας, την αύξηση της προστιθέμενης αξίας τους και την μεγιστοποίηση του εισοδήματος των παραγωγών», δήλωσε σχετικά ο κ. Βορίδης μετά και την ανακοίνωση κατάθεσης του φακέλου από τη ΔΟΕΠΕΛ.

Όσον αφορά στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδος (ΠΑΑ) 2014-2020, επισημαίνεται ότι βασικές προτεραιότητες της στρατηγικής για την αγροτική ανάπτυξη που εφαρμόζεται σε όλη τη χώρα, αποτελούν η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της παραγωγικότητας του αγροδιατροφικού συστήματος και η ενίσχυση της αλυσίδας αξίας

των εγχώριων αγροτικών προϊόντων. Οι εν λόγω προτεραιότητες επιδιώκονται, μεταξύ των άλλων, μέσα από την ενθάρρυνση ιδιωτικών επενδύσεων, με στόχο τον εκσυγχρονισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και την καθετοποίηση της παραγωγής τους σε προϊόντα με συγκριτικό πλεονέκτημα, που στοχεύουν στην αύξηση της παραγωγικότητας.

Στο πλαίσιο αυτό συμπεριλαμβάνεται και η ενίσχυση επενδύσεων, που αφορούν στην ελαιοκαλλιέργεια, τόσο σε επίπεδο πρωτογενούς όσο και δευτερογενούς τομέα.

Ως εκ τούτου, κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο, μέσα από το Π.Α.Α. 2014-2020, το οποίο αξιοποιεί τα κονδύλια του Πυλώνα II της Κ.Α.Π., υλοποιούνται Μέτρα και Δράσεις από τα οποία επωφελείται, μεταξύ των άλλων, και η ελαιοκαλλιέργεια.

Ενδεικτικά, αναφέρονται τα εξής υπομέτρα:

- 4.1 «Επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις»
Στο πλαίσιο του εν λόγω υπομέτρου, το οποίο έχει προκηρυχθεί ήδη, μεταξύ των άλλων, δίνεται στήριξη σε εκμεταλλεύσεις, συμπεριλαμβανομένων αυτών που καλλιεργούν την ελιά και παράγουν ελαιόλαδο, που στρέφονται προς ποιοτικά γεωργικά προϊόντα, ώστε να διευκολυνθεί η προσαρμογή τους στις ανάγκες της αγοράς και να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητά τους.
- 4.2 «Επενδύσεις στη μεταποίηση/εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων»
Στο πλαίσιο των δράσεων του εν λόγω υπομέτρου, οι οποίες έχουν προκηρυχθεί ήδη, όπου συμπεριλαμβάνεται και ο τομέας του ελαιολάδου, μεταξύ των άλλων, δίνεται στήριξη σε πολύ μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις (Μ.Μ.Ε.), με στόχο την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων τους, καθιστώντας τα ελκυστικά στους καταναλωτές και ενισχύοντας τον εξαγωγικό τους προσανατολισμό.
- 3.1 «Στήριξη για νέα συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας»
Στο πλαίσιο του εν λόγω υπομέτρου, όπου συμπεριλαμβάνεται και ο τομέας του ελαιολάδου, μεταξύ των άλλων, δίνεται στήριξη σε παραγωγούς για την παραγωγή βιολογικού ελαιολάδου. Η στήριξη αφορά στις πάγιες δαπάνες που απορρέουν από τη συμμετοχή στο σύστημα ποιότητας.
- 3.2 «Στήριξη για δραστηριότητες ενημέρωσης και προώθησης που υλοποιούνται από ομάδες παραγωγών στην εσωτερική αγορά»
Στο πλαίσιο του εν λόγω υπομέτρου, όπου συμπεριλαμβάνεται και ο τομέας του ελαιολάδου, μεταξύ των άλλων, θα δοθεί στήριξη σε ομάδες παραγωγών (ομάδες παραγωγών, οργανώσεις παραγωγών, διεπαγγελματικές οργανώσεις ή άλλου νομικού τύπου οντότητες, με δυνατότητα συμμετοχής, εκτός των παραγωγών, και ιδιοκτητών μονάδων μεταποίησης) για δραστηριότητες ενημέρωσης και προώθησης βιολογικού ελαιολάδου στην εσωτερική αγορά (εντός της Ε.Ε.).
- 9 «Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών»

Στο πλαίσιο του εν λόγω μέτρου, όπου συμπεριλαμβάνεται και ο τομέας του ελαιολάδου, δίνεται στήριξη για την ίδρυση νέων ομάδων και οργανώσεων παραγωγών, μετά από την επίσημη αναγνώρισή τους από την αρμόδια αρχή, για τα πέντε πρώτα έτη λειτουργίας των εν λόγω σχημάτων.

Επιπλέον, στο πλαίσιο του Π.Α.Α. 2014-2020, δίνεται η δυνατότητα για τη δημιουργία συνεργασιών με τη μορφή Επιχειρησιακών Ομάδων (Ε.Ο.) στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας (Ε.Σ.Κ.) για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας από το Μέτρο 16 «ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ». Μέσω του εν λόγω Μέτρου ενθαρρύνεται και προωθείται η έναρξη και λειτουργία νέας συνεργασίας με τη μορφή Επιχειρησιακής Ομάδας Ε.Σ.Κ. μεταξύ τουλάχιστον δύο φορέων (δρώντων), προερχομένων τόσο από την παραγωγική δραστηριότητα (γεωργία και κτηνοτροφία, όπως γεωργοί, ομάδες και οργανώσεις παραγωγών, Μ.Μ.Ε. κ.λπ.) όσο και από την επιστημονική και ερευνητική κοινότητα ή άλλους φορείς (Μ.Κ.Ο., περιβαλλοντικές οργανώσεις κ.λπ.) που ασχολούνται με τον αγροτικό τομέα και τον τομέα των τροφίμων, με στόχο την άμβλυνση ή και επίλυση υφιστάμενων προβλημάτων που εντοπίζονται κυρίως στο αγρο-διατροφικό σύστημα και στο περιβάλλον μέσα στο οποίο αυτό λειτουργεί, χρησιμοποιώντας και αναπτύσσοντας παράλληλα καινοτόμους μεθόδους.

Στο πλαίσιο αυτό ενισχύεται η ίδρυση και η λειτουργία επιχειρησιακών ομάδων Ε.Σ.Κ. για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας όσον αφορά στην υλοποίηση πιλοτικών έργων και στην ανάπτυξη νέων προϊόντων, πρακτικών, διεργασιών και τεχνολογιών στους τομείς της γεωργίας και των τροφίμων (όταν αυτά αποτελούν προϊόν του Παραρτήματος Ι της Συνθήκης).

Πέραν των ανωτέρω, στο πλαίσιο του Π.Α.Α. υλοποιούνται και τα 50 τοπικά αναπτυξιακά προγράμματα από τοπικούς αναπτυξιακούς φορείς (Ομάδες Τοπικής Δράσης – Ο.Τ.Δ.) στο πλαίσιο του Μέτρου 19 του Π.Α.Α. (Στήριξη της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων – LEADER). Τα προγράμματα αυτά έχουν ολοκληρωμένη χωρική προσέγγιση και υλοποιούνται σε αγροτικές περιοχές με δυνατότητα υλοποίησης επενδύσεων σε Δημοτικές/Τοπικές Κοινότητες με πληθυσμό έως 15.000 κατοίκους (με εξαίρεση τα μικρά νησιά).

Μεταξύ άλλων, δίνεται και η δυνατότητα υλοποίησης επενδύσεων ιδιωτικού χαρακτήρα, οι οποίες μπορούν να αφορούν και στον δευτερογενή τομέα και να συμπεριλαμβάνουν και το ελαιόλαδο.

Όσον αφορά στη νέα προγραμματική περίοδο (2021-2027), σημειώνεται ότι, στο πλαίσιο του σχεδίου του βασικού κανονισμού σχετικά με τη θέσπιση κανόνων για τη στήριξη των στρατηγικών σχεδίων, συμπεριλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, και οι εξής ειδικοί στόχοι:

- Ενίσχυση του προσανατολισμού προς την αγορά και αύξηση της ανταγωνιστικότητας, συμπεριλαμβανομένης μεγαλύτερης εστίασης στην έρευνα, την τεχνολογία και την ψηφιοποίηση.
- Βελτίωση της θέσης των αγροτών στην αλυσίδα αξίας.
- Βελτίωση της ανταπόκρισης της γεωργίας της ΕΕ στις απαιτήσεις της κοινωνίας όσον αφορά στα τρόφιμα και στην υγεία, συμπεριλαμβανομένης της απαίτησης για ασφαλή, θρεπτικά και βιώσιμα τρόφιμα, απορρίμματα τροφίμων, καθώς και καλή μεταχείριση των ζώων.

Η επίτευξη των ανωτέρω στόχων θα πραγματοποιηθεί μέσω μίας δέσμης παρεμβάσεων, συμπεριλαμβανομένων αυτών που στοχεύουν στην αύξηση της προστιθέμενης αξίας όλων των γεωργικών προϊόντων, συμπεριλαμβανομένου και του ελαιολάδου, καθώς και μέσω της εξωστρέφειάς τους, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο σχέδιο του νέου κανονισμού. Οι παρεμβάσεις αυτές θα επιλεγούν σε συνέχεια εκπόνησης της SWOT ανάλυσης για τη μελέτη των δυνατών και των αδύνατων σημείων, των απειλών και των ευκαιριών, της καταγραφής των αναγκών αλλά και της σχετικής διαβούλευσης, στο πλαίσιο λειτουργίας της εταιρικής σχέσης με τους αρμόδιους εμπλεκόμενους φορείς.

Στο σχέδιο του νέου κανονισμού για την αγροτική ανάπτυξη προβλέπονται ως παρεμβάσεις η υλοποίηση επενδύσεων και η συνεργασία, οι οποίες θα προβλέπουν τις κατηγορίες εκείνες που θα αναδειχθούν μέσα από την προαπαιτούμενη ανωτέρω διαδικασία.

Σε κάθε περίπτωση, στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της Κ.Α.Π. μετά το 2020 και μέσα από διαβούλευση με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, θα προταθούν και θα συμπεριληφθούν τομεακές παρεμβάσεις στον τομέα του ελαιολάδου και της βρώσιμης ελιάς, στο πλαίσιο του εθνικού στρατηγικού σχεδίου της χώρας μας, ενώ στην πρόθεση της Κυβέρνησης είναι η ενίσχυση των Συνδεδεμένων Ενισχύσεων στον τομέα.

Τονίζεται ότι για το ΥΠΑΑΤ η υλοποίηση επενδύσεων που αφορούν στον πρωτογενή τομέα (γεωργικές εκμεταλλεύσεις), στις υπηρεσίες που σχετίζονται με αυτόν (συστήματα ποιότητας), καθώς και στον δευτερογενή τομέα της οικονομίας (μεταποίηση), αποτελούν τις προτεραιότητες όλων των προγραμματικών περιόδων.

Περαιτέρω, αξιοσημείωτο είναι ότι το ΥΠΑΑΤ, επιδιώκοντας τη στήριξη του τομέα του ελαιολάδου και των επιτραπέζιων ελιών, υλοποιεί, μεταξύ άλλων, Προγράμματα Εργασίας 92 Οργανώσεων Παραγωγών Ελαιουργικών Φορέων (Ο.Ε.Φ.). Ειδικότερα, η Κυβέρνηση κατόρθωσε να εξασφαλίσει για την τριετία 2018-2021 την υλοποίηση των εν λόγω προγραμμάτων με συνολική ενωσιακή χρηματοδότηση 33.294.000 €.

Τα ανωτέρω προγράμματα:

1. Εγκρίθηκαν και υλοποιούνται σύμφωνα με τους Κανονισμούς (ΕΕ) αριθ. 611/2014 και 615/2014 και την αριθ. 61/16616/31-1-2018 απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 271/1-2-2018).
2. Αφορούν σε περίπου 16.000 παραγωγούς σε όλη την ελληνική επικράτεια, η οποία για τις ανάγκες αυτών έχει χωριστεί σε τέσσερις περιφερειακές ζώνες, ήτοι Πελοπόννησος, Κρήτη, Υπόλοιπο Ηπειρωτικής Χώρας (συμπεριλαμβανομένης της Εύβοιας) και Υπόλοιπο Νησιωτικής Χώρας.
3. Περιλαμβάνουν δράσεις στον τομέα της παρακολούθησης και διαχείρισης της αγοράς στον κλάδο του ελαιολάδου και της επιτραπέζιας ελιάς, στον τομέα της βελτίωσης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της ελαιοκαλλιέργειας (ανάπτυξη ορθών γεωργικών πρακτικών, τεχνικών αντικατάστασης των χημικών προϊόντων κ.λπ.), στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελαιοκαλλιέργειας μέσω του εκσυγχρονισμού (κατάρτιση παραγωγών, αντικατάσταση μη παραγωγικών δένδρων με νέα κ.λπ.), στη βελτίωση της ποιότητας του ελαιολάδου (βελτίωση των συνθηκών καλλιέργειας, συγκομιδής, παράδοσης και αποθεματοποίησης, παροχή τεχνικής βοήθειας στην παραγωγή και στη μεταποιητική διαδικασία, αξιοποίηση καταλοίπων παραγωγής ελαιολάδου κ.λπ.) και τέλος στον τομέα της ικνηλασιμότητας, της πιστοποίησης και της προστασίας της ποιότητας του ελαιολάδου και της επιτραπέζιας ελιάς.

Επιπλέον, στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2014/1144 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και των Κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 2015/1829 και 2015/1831 της Επιτροπής σχετικά με τις ενέργειες προβολής και προώθησης αγροτικών προϊόντων στην εσωτερική αγορά της Ε.Ε. και στις αγορές τρίτων χωρών, εγκρίθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και υλοποιούνται 19 τριετή χρηματοδοτούμενα προγράμματα προώθησης αγροτικών προϊόντων συνολικού προϋπολογισμού περίπου 46.000.000 ευρώ. Στόχος των εν λόγω προγραμμάτων είναι η ευαισθητοποίηση των καταναλωτών για τα ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά των γεωργικών προϊόντων, για τις φιλικές προς το περιβάλλον μεθόδους παραγωγής τους και τα συστήματα ποιότητας που εφαρμόζονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η προβολή της σημασίας των κοινοτικών συστημάτων που αφορούν ΠΟΠ, ΠΓΕ και βιολογικά προϊόντα.

Ειδικότερα:

- όσον αφορά στην προώθηση της επιτραπέζιας ελιάς, επισημαίνεται ότι ολοκληρώθηκε η υλοποίηση τεσσάρων (4) προγραμμάτων με φορέα υλοποίησης την ΠΕΜΕΤΕ σε ΕΕ και τρίτες χώρες (1 πρόγραμμα στην εσωτερική αγορά και τρία προγράμματα σε τρίτες χώρες), συνολικού προϋπολογισμού 11.106.660 €.
- όσον αφορά στην προώθηση του ελαιολάδου, επισημαίνεται ότι ολοκληρώθηκε το πρόγραμμα της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης της Περιφέρειας Κρήτης "The European Food Masters", συνολικού προϋπολογισμού 1.174.765 €, το οποίο προωθούσε, εκτός των άλλων κρητικών προϊόντων, και το ελαιόλαδο

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, αναγνωρίζοντας τις προκλήσεις που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι ελαιοπαραγωγοί ολόκληρης της χώρας, με παρέμβασή του στην τακτική σύνοδο του Συμβουλίου Υπουργών Γεωργίας και Αλιείας που πραγματοποιήθηκε στις 18 Νοεμβρίου 2019 στις Βρυξέλλες:

- ανέδειξε τις μεγάλες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ελαιοκαλλιεργητές της Ελλάδας εξαιτίας, μεταξύ άλλων, των ακραίων καιρικών φαινομένων, απόρροια της κλιματικής αλλαγής,
- υπογράμμισε ότι «οι ελαιοπαραγωγοί βλέπουν το εισόδημά τους να αφανίζεται για δεύτερη συνεχή χρονιά» και
- κάλεσε την Επιτροπή να συνεκτιμήσει τα δεδομένα και να εξετάσει εναλλακτικές ενίσχυσης του τομέα για να διασφαλιστεί η βιωσιμότητά του.

Περαιτέρω επισημαίνεται ότι οι εμπορικές συναλλαγές -των οποίων στοιχεία αποτελούν η τιμή παραγωγού και οι ποσότητες που διακινούνται- στα αγροτικά προϊόντα, όπως είναι η βρώσιμη (επιτραπέζια) ελιά και το ελαιόλαδο, διαμορφώνονται ελεύθερα τόσο στην ελληνική όσο και στην ευρωπαϊκή αγορά με βάση την προσφορά και τη ζήτηση και δεν υπάρχει δυνατότητα κρατικής παρέμβασης στον καθορισμό τους. Από αυτό προκύπτει και η ιδιαίτερη σημασία που δίνει το ΥΠΑΑΤ στην ενίσχυση της διαπραγματευτικής δύναμης των ελαιοπαραγωγών αφ' ενός με τη δημιουργία ισχυρών Οργανώσεων Παραγωγών, μέσω των οποίων πραγματοποιείται, μεταξύ άλλων, συλλογικά η διαπραγμάτευση των τιμών των προϊόντων, αφ' ετέρου δε με την ενίσχυση των Αγροτικών Συνεταιρισμών.

Επιπρόσθετα, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι και στον τομέα των οπωροκηπευτικών η δραστηριοποίηση των παραγωγών όλων των τομέων μέσα από τις συλλογικές δομές (Ομάδες Παραγωγών, Οργανώσεις Παραγωγών, Ενώσεις Οργανώσεων Παραγωγών, Διεπαγγελματικές Οργανώσεις), σύμφωνα με το ισχύον ενωσιακό και εθνικό πλαίσιο, κρίνεται απαραίτητη, καθώς με τη συγκρότηση ισχυρών συλλογικών δομών και τη σωστή λειτουργία τους μπορεί να βελτιωθεί σημαντικά η διαχείριση των προβλημάτων εμπορίας της παραγωγής, η διαπραγματευτική δύναμη των παραγωγών-μελών τους, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και η βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων. Οι Οργανώσεις Παραγωγών δημιουργούνται με πρωτοβουλία των παραγωγών και ασχολούνται με όλα τα θέματα που σχετίζονται με την παραγωγή και την εμπορία των οπωροκηπευτικών των μελών τους. Είναι για αυτό σκόπιμη η δραστηριοποίηση όλων των παραγωγών, μέσα από αυτές, διότι μέσω των επιχειρησιακών τους προγραμμάτων μπορούν να υλοποιήσουν δράσεις που περιλαμβάνονται στους παρακάτω στόχους:

- αναδιάρθρωση των καλλιεργειών των μελών τους με στόχο την ποιοτική βελτίωση των προϊόντων τους,
- μείωση του κόστους παραγωγής,
- προώθηση των προϊόντων τους,
- προστασία του περιβάλλοντος (ενίσχυση σε ποσοστό μέχρι και 60% από την Ευρωπαϊκή Ένωση)
- μέτρα πρόληψης και διαχείρισης κρίσεων (απόσυρση από την αγορά - δωρεάν διανομή- ενίσχυση σε ποσοστό 100% από την Ευρωπαϊκή Ένωση υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις του κοινοτικού πλαισίου).

Επιπλέον, για όλους τους τομείς και ειδικά για τους τομείς που δεν καταβάλλονται συνδεδεμένες ενισχύσεις, υπάρχουν διάφορα μέτρα χρηματοδότησης (ΠΑΑ και Αναπτυξιακός Νόμος) που σκοπό έχουν:

- την ενίσχυση των κατά κύριο επάγγελμα γεωργών για την προμήθεια μηχανολογικού εξοπλισμού (ελκυστήρων, σκαλιστικών, ψεκαστικών, χορτοκοπτικών, περιφράξεων, αρδευτικών συστημάτων, αποθηκών κ.λπ.) στο πλαίσιο του μέτρου «Επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις» (Σχέδια Βελτίωσης) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014 – 2020,
- την ενίσχυση της ίδρυσης (νέων ή στο πλαίσιο καθετοποίησης) και εκσυγχρονισμού μονάδων τυποποίησης – συσκευασίας των παραγόμενων προϊόντων, στο πλαίσιο του μέτρου «Επενδύσεις στη μεταποίηση και εμπορία των γεωργικών προϊόντων» του ΠΑΑ 2014 – 2020 και
- την έγκριση και προώθηση νέων τύπων θερμοκηπιακών εγκαταστάσεων για τον εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων και τη βελτίωση των συνθηκών παραγωγής.

Γενικά οι παραγωγοί, μέσω ενισχύσεων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης και του Αναπτυξιακού Νόμου, θα έχουν τη δυνατότητα για ολοκληρωμένες παρεμβάσεις σε επίπεδο αγροτικής εκμετάλλευσης, υποβάλλοντας σχέδια βελτίωσης για ενίσχυση, προκειμένου να πετύχουν τη μείωση του κόστους παραγωγής, τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων και την αύξηση ή την αναδιάρθρωση της παραγωγής τους.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

Βουλευτή κ. Α. Χαρίτση